

Aan: De minister-president

Van: Drs. J.W.J. Margés

Betreft: MCB-problematiek

Op uw verzoek geef ik een beknopte weergave van deze problematiek.

Wat zijn m.c.b.'s?

De gemeenschappelijke Europese landbouwmarkt wordt onder meer gekenmerkt door uniforme richt- en garantieprijzen voor landbouwproducten. Deze prijzen worden uitgedrukt in Europese rekeneenheden (ERE's). Als gevolg van de vooral sinds 1971 optredende wisselkoerswijzigingen dreigde het gemeenschappelijke markt- en prijsbeleid van de EG te worden verstoord. Die verstoring zou dan vooral zijn gelegen in het feit dat bij devaluatie of revaluatie c.q. neerwaarts of opwaarts zweven van een valuta de landbouwprijzen van het betreffende land, die in nationale valuta zijn uitgedrukt, plotseling zouden moeten worden aangepast. Zo zou b.v. bij devaluatie van een valuta het nationale prijsniveau plotseling moeten stijgen, hetgeen onder andere tegen het consumentenbeleid zou indruisen. Omgekeerd zou bij revaluatie het binnenlandse prijsniveau moeten worden verlaagd, hetgeen bij de producenten niet in goede aarde zou vallen.

Teneinde nu dergelijke verstoringen te vermijden, werd besloten tot het toepassen van een systeem van heffingen en restituties bij in- en uitvoer van landbouwproducten. Aldus werd het mogelijk een aanpassing van het nationale prijsniveau uit te stellen c.q. te temporiseren.

De met de heffingen en restituties gemoeide bedragen, de zogenaamde monetair compenserende bedragen (m.c.b.'s) dienen er dus toe voor een bepaalde periode het effect van een verandering van reële wisselkoersverhoudingen op de prijs- en kostenstructuur van landbouwproducten (gedeeltelijk) te neutraliseren.

De, na toepassing van m.c.b.'s gehanteerde omrekeningswaarde van een valuta in relatie tot de ERE wordt wel aangeduid als de "groene koers" van die valuta. Men kan de m.c.b.'s dus zien als begrotingsmiddelen die worden aangewend om (tijdelijk) verschillen tussen de werkelijke en de groene koers van valuta's te overbruggen.

Aldus is het mogelijk vaste garantieprijzen voor de boeren in de lidstaten te handhaven en de verstoring van het handelsverkeer in landbouwproducten binnen de Gemeenschap, die zou zijn opgetreden als de werkelijke wisselkoersveranderingen direct en volledig zouden doorwerken, te voorkomen of te mitigeren.

Toepassing van m.c.b.'s is slechts als tijdelijke maatregel te verenigen met het beginsel van de gemeenschappelijke markt (tegengaan van marktverstoring).

Zouden de m.c.b.'s te lang blijven voortbestaan, dan zouden zij steeds meer het karakter van grensbelemmeringen krijgen, omdat immers de prijs- en kostenverhoudingen van alle andere producten zich wel direct aan nieuwe monetaire verhoudingen moeten aanpassen.

Het is dus noodzakelijk dat monetair compenserende bedragen weer zo spoedig mogelijk worden afgebroken. De beslissing daarover behoort in EG-kader te worden genomen, omdat de financiering van het stelsel al sinds 1973 in communautair verband plaatsvindt.

De huidige situatie

De huidige situatie is dat alle EG-landen met uitzondering van Denemarken¹⁾ groene koersen hanteren. De heffingen en restituties, waarmee dus wordt gewerkt aan de binnengrenzen, plegen te worden uitgedrukt in m.c.b.-percentages. Onderscheid kan worden gemaakt tussen positieve m.c.b.'s en negatieve m.c.b.'s.

Van positieve m.c.b.'s is sprake als het gaat om landen met een in waarde gestegen munt. Die landen (Duitsland, Benelux) hanteren groene koersen voor de handel in landbouwproducten, die lager liggen dan de werkelijke wisselkoersen. Overbrugging van dit koersverschil vindt plaats door heffingen bij de invoer en subsidies bij de uitvoer van landbouwproducten.

Negatieve m.c.b.'s zijn nodig als de groene koersen hoger zijn dan de werkelijke wisselkoersen. Het verschil wordt dan gecompenseerd door subsidies bij invoer en heffingen bij uitvoer. Dit is het geval met landen die hun munt in waarde hebben zien dalen (V.K., Italië, Ierland en Frankrijk).

De huidige m.c.b.-percentages bedragen:

Benelux	+ 3,3
Duitsland	+10,8
V.K.	-28,2
Italië	-17,7
Frankrijk	-10,6
Ierland	- 3,0.

Bovenstaande m.c.b.-percentages zijn geleidelijk aan sinds 1971 tot stand gekomen.

De noodzaak tot toepassing van m.c.b.'s deed zich voor ons land voor toen in mei 1971 de gulden tijdelijk opwaarts ging zweven en in december d.a.v. met 2,76% revalueerde. Zonder toepassing van m.c.b.'s zou dit tot een binnenlandse prijsdaling van landbouwproducten hebben geleid.

In september 1973 werd de gulden opnieuw gerevalueerd, namelijk met 5%. Bij die gelegenheid werd ook de groene guldenkoers met 5% aangepast zodat er geen aanleiding was voor extra m.c.b.'s.

De nog bestaande m.c.b.'s voor Nederland, België en Luxemburg werden sindsdien zeer geleidelijk teruggebracht, waardoor in 1976 een m.c.b.-percentage van slechts 1,4 werd bereikt. Sindsdien is dit percentage echter weer opgelopen tot 3,3%.

1) Dit land heeft sinds 1973 slechts gedurende 10 dagen een groene koers toegepast.

Ook in Duitsland is het m.c.b.-percentage opgelopen van 9,3% (eind 1976) tot 10,8% thans. De negatieve m.c.b.'s daarentegen zijn geringer geworden ten opzichte van 1976:

	<u>ult. 1976</u>	<u>thans</u>
V.K.	-38,5	-28,2
Italië	-18,0	-17,7
Frankrijk	-16,4	-10,6
Ierland	-23,5	- 3,0.

Gevolgen voor de EG-begroting

De gevolgen van toepassing van het m.c.b.-systeem van de Gemeenschap kunnen in principe òf verlichtend òf belastend zijn voor de EG-begroting. Als landen met positieve m.c.b.'s, waar dus heffingen op de invoer worden gelegd en subsidies op export van landbouwproducten worden genoten, een agrarisch import-saldo hebben dan vloeit er meer geld (via heffingen) in de Gemeenschapskas dan er uitgaat (via subsidies). Hetzelfde is het geval indien landen met negatieve m.c.b.'s een agrarisch export-overschot boeken (per saldo ontvangt de Gemeenschap dan meer uit heffingen over de export dan zij aan subsidies op importen hoeft uit te keren).

Het m.c.b.-systeem vormt echter een aanzienlijke belasting van de EG-begroting in die gevallen waarin door landen met positieve m.c.b.'s een agrarisch export-saldo wordt geboekt, danwel landen met negatieve m.c.b.'s per saldo landbouwproducten invoeren.

Dit laatste is met name in het V.K. het geval, hetgeen een loodzware last op de EG-begroting legt.

Afbraakproblematiek

Toen het m.c.b.-systeem in 1973 werd opgezet ging men er vanuit dat de heffingen en subsidies aan de grenzen slechts een tijdelijk karakter zouden hebben. Er zijn toen ook geen afspraken gemaakt over de afbraak van m.c.b.'s. Weliswaar heeft de Europese Commissie de afgelopen jaren vele pogingen in het werk gesteld om tot een regeling voor verplichte afbraak van m.c.b.'s te komen, maar die zijn allemaal gestrand.

Sinds december j.l. is dit probleem echter weer actueel doordat de Fransen het inwerking treden van het EMS afhankelijk hebben gesteld van vaste afspraken over het afbreken van m.c.b.'s.

De Europese Commissie heeft hierop ingespeeld en is met een voorstel voor een afbraakregeling gekomen. Het voorstel komt erop neer dat aangroei van de huidige m.c.b.'s in uiterlijk 2 jaar moet worden afgebroken. De bestaande m.c.b.'s zouden binnen 4 jaar moeten worden afgebroken.

M.c.b.-afbraak betekent voor de Benelux-landen en de Bondsrepubliek dat de groene koers moet worden gerevalueerd, dat wil zeggen daling van in nationale valuta uitgedrukte landbouwprijzen. Voor landen met negatieve m.c.b.'s heeft afbraak een stijging van landbouwprijzen tot gevolg.

Nederland is steeds voorstander geweest van een systematische afbraak van m.c.b.'s, mits de in guldens uitgedrukte landbouwprijzen niet zouden dalen. Met die opstelling kun je uit de voeten zolang het EG-prijsniveau voor landbouwproducten jaarlijks wordt opgetrokken. De prijsdaling als gevolg van m.c.b.-afbraak kan dan eenvoudig in mindering worden gebracht op de verhoging van de prijzen in ERE's. Het probleem is nu echter dat de Europese Commissie thans in het geheel geen prijsverhoging in ERE's voorstelt.

Dit maakt het de landen met positieve m.c.b.'s in feite onmogelijk om dit jaar reeds met de afbraak van bestaande m.c.b.'s te beginnen. De Europese Cie toont hiervoor begrip, maar dringt wel aan op afbraak van negatieve m.c.b.'s. Zij acht kennelijk het moment hiervoor gunstig nu het prijsverhogende effect daarvan in de betrokken landen niet gepaard zal gaan met verhoging van de EG-prijzen. De Britse minister Silkin blijft zich echter tegen vrijwel elke landbouw-prijsverhoging verzetten onder het motto dat de Gemeenschap eerst maar eens de agrarische overschotten moet zien weg te werken die een nog grotere druk op de begroting betekenen dan het m.c.b.-systeem. Daar staat tegenover dat de Fransen sterk aandringen op afbraak van met name de Duitse positieve m.c.b.'s. De prijsdaling in nationale valuta zou dan door nationale steunmaatregelen moeten worden gecompenseerd. Van Duitse zijde stuit die suggestie (vooralsnog) op hevig verzet. Men acht het daar onaanvaardbaar dat de EG via m.c.b.-afbraak de inkomens van de Duitse boeren zou willen beïnvloeden. Zij wijzen op het Verdrag van Rome waarin staat dat het inkomensbeleid in de landbouw door middel van het gemeenschappelijk prijsbeleid moet worden gevoerd.

Achtergrond van de Franse houding is dat hun agrarische export naar de Bondsrepubliek door het m.c.b.-systeem wordt geremd. Immers, bij uitvoer wordt er door de EG een heffing gelegd van 10,6%, terwijl daar bij invoer in Duitsland nog eens een heffing van 10,8% bovenop komt. Weliswaar ontvangen de Fransen subsidies op hun agrarische importen, maar die wegen niet op tegen de heffingen omdat Frankrijk netto exporteur van landbouwproducten is. Afbouw van m.c.b.'s kost Frankrijk dus geen pijn omdat de inkomens van de eigen boeren erdoor

omhoog gaan, een betere entree op de Duitse markt kan worden verkregen en minder afdracht aan de EG-begroting behoeft plaats te vinden.

In het bovenstaande zijn de verschillende posities enigszins uitvoerig geschetst. Van de verdere onderhandelingen over m.c.b.-afbraak in relatie tot het debat in Brussel over de landbouwprijzen zal ik u op de hoogte houden.

Ma/Leu